

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 57.

Vydána dne 2. července 1925.

Obsah: (148. a 149.) 148. Zákon o pojištění osob samostatně hospodařících pro případ invalidity a stáří. — 149. Nařízení o rozšíření obvodu živnostenského soudu v Brně.

148.

Zákon ze dne 10. června 1925

o pojištění osob samostatně hospodařících pro
případ invalidity a stáří.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ.

USTANOVENÍ VŠEOBECNÁ.

Oddíl první.

O rozsahu pojištění a o pojištěncích.

Obsah zákona.

§ 1.

Tímto zákonem jest upraveno pojištění osob samostatně hospodařících pro případ invalidity a stáří.

Kdo jest podroben pojištění.

§ 2.

(1) Pojištěním povinna jest každá fysická osoba, jež v republice Československé na vlastní účet provozuje podnik výdělečný, podrobený všeobecné dani výdělkové (zárobkové) nebo jinaké zaměstnání podrobené této dani nebo používá zemědělským zpracováním půdy, podléhající dani pozemkové, po případě na jejíž účet jest taková činnost vykonávána, pokud se tak neděje jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně.

(2) Pojištěním povinni jsou dále občané, vykonávající zákonitou presenční službu podle §§ 17 a 61 posl. odst. branného zákona ze dne 19. března 1920, č. 193 Sb. z. a n., byli-li již dříve povinně pojištěni aneb započnou-li čin-

nost povinně pojištěnou v šesti měsících po návratu z presenční služby (§ 132).

§ 3.

(1) Provozuje-li se výdělečná činnost uvedená v § 2 veřejnou obchodní společností nebo komanditní společností, jsou pojištěním povinni veřejní společníci, pokud se týče společníci osobně ručící; u společnosti s ručením obmezeným jsou pojištěním povinni její jednatelé, nejsou-li povinni pojištěním podle tohoto zákona z jiného důvodu.

(2) Je-li v některé společnosti více takových osob, jest pojištěním povinen pouze přednosta domácnosti, jde-li o manžely, sourozence nebo osoby spřízněné v přímé linii vůbec nebo sešvagřené až do druhého stupně a žijí-li tyto osoby ve společné domácnosti.

Kdo je vyloučen z pojištění.

§ 4.

Z pojistné povinnosti jest vyloučen:

a) kdo nemá bydliště v obvodě republiky Československé,

b) kdo nedokonal 18. roku svého věku, dále kdo dokonal nebo překročil 60. rok svého věku v době, kdy ustanovení tohoto zákona nabudou účinnosti, anebo kdo teprve po dokonaném 60. roce by se stal pojištěním povinným podle §§ 2 a 3, ačli převodem podle §§ 122—124 a příslušným započtením příspěvkové doby vstupní věk nebyl snížen pod 60. rok,

c) manželka pojištěncova,

d) osoby s pojištěncem spřízněné v přímé linii vůbec nebo sešvagřené až do druhého stupně a sourozenci pojištěncovi, kteří žijí s pojištěncem ve společné domácnosti,

e) kdo používá půdy jako výměnku, nepřesahuje-li tento výměnek rozsahu v místě obvyklého,

f) kdo požívá důchodu invalidního nebo starobního podle tohoto zákona nebo jiného zákona sociálně pojišťovacího, nevzdá-li se důchodu,

g) kdo je podroben pojištění pro případ invalidity a stáří podle jiných zákonů sociálně-pojišťovacích, leč by činnost uvedená v §§ 2 nebo 3 byla jeho hlavním zaměstnáním,

h) osoby, uvedené v §u 6 písm. a) zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří.

Kdy pojištění vzniká a kdy zaniká.

§ 5.

(1) Pojistná povinnost počíná dnem, kdy bylo započato s činností uvedenou v §§ 2 a 3.

(2) Pojištění samo však počíná teprve ode dne, kdy přihláška k pojištění osoby povinné pojištěné došla obvodní úřadovny (§ 20), nebo kdy byla doporučeně podána na poštu. Období nejvýše jednorozhodčí činnosti, která by podléhala pojistné povinnosti před tímto dnem, jest započítati jenom, když za ně bylo zaplacené pojistné. K dodatečné přihlášce nebude však přihlíženo, nastal-li pojistný případ dříve, nežli byla podána.

(3) Pojistná povinnost zaniká, přestala-li pojištěná osoba provozovati na svůj účet výdělečnou činnost uvedenou v §§ 2 a 3, nebo nastala-li okolnost vylučující ji z pojistné povinnosti podle § 4 písm. a, c—h, nebo nastal-li pojistný případ (§§ 53 nsl.). Ustanovení § 86 není však dotčeno.

Oddíl druhý.

O přihláškách, odhláškách a oznámeních.

§ 6.

(1) Kdo jest podroben pojištění podle tohoto zákona, jest povinen přihlásiti se do jednoho měsíce ode dne vzniku pojistné povinnosti u obvodní úřadovny a odhlásiti se opět do jednoho měsíce ode dne, kdy zanikla pojistná povinnost.

(2) Má-li některá osoba podniky anebo zpracovává-li půdu v obvodu několika obvod-

ních úřadoven, jest příslušná obvodní úřadovna, u níž pojištěná osoba měla býti dříve přihlášena; bylo-li s činnostmi podrobenými pojištění započato současně, jest příslušná obvodní úřadovna, v jejímž obvodu pojištěná osoba má řádné bydliště.

(3) Provozuje-li pojištěnec zaměstnání, podrobené všeobecné dani výdělkové (zárobkové) a současně používá půdy zemědělským zpracováním, určí obvodní úřadovna, kterou z těchto činností jest považovati za hlavní činnost pojištěncovu podle toho, ze které z nich plyne mu větší příjem v době, kdy počaly býti obě činnosti současně vykonávány. Změnil-li se později v tomto směru příjmové poměry pojištěncovy, může pojištěnec vyžadovati změnu rozhodnutí obvodní úřadovny.

§ 7.

Za osoby pojištěním povinné, které nejsou svéprávné, podej přihlášku a odhlášku jejich zákonný zástupce.

§ 8.

(1) Přihláška obsahujž zejména jméno a příjmení pojištěncovo, den a místo narození, domovskou obec a bydliště jeho, způsob jeho samostatné výdělečné činnosti (všechna zaměstnání), označení, které zaměstnání pojištěnec pokládá za hlavní a den, kdy bylo s ní započato, s případným uvedením živnostenského listu nebo koncese.

(2) Odhláška obsahujž udání potřebné k tomu, aby byla zjištěna totožnost odhlásované osoby, dále udání o dni a příčině zániku pojistné povinnosti.

§ 9.

Kdo včas nepodal přihlášky, jest povinen zaplatiti pojišťovně peníz, rovnající se dlužnému pojistnému i s úroky z prodlení (§ 93). Ze zaplacení toho neplyne však ani zvýšení důchodu podle § 55 odst. 3., ani zkrácení čekací doby (§ 52); ustanovení § 5, odst. 2. zůstává však nedotčeno.

§ 10.

Důchodce jest povinen oznámiti úřadovně v osmi dnech změnu bydliště, jakož i změnu o poměrech směrnatných pro vyměření důchodu nebo vyplácení jeho. Důchodce ručí i důchodem za škodu, jež vznikne pojišťovně opomenutím této povinnosti.

ČÁST DRUHÁ.

O ORGANISACI POJIŠTĚNÍ.

Oddíl první.

Pojišťovna osob samostatných a její orgány.

Pojišťovna osob samostatných.

§ 11.

(1) Pojištění podle tohoto zákona provádí Pojišťovna osob samostatných se sídlem v Praze.

(2) Pojišťovna jest právnickou osobou, může svým jménem nabývatí práv a zavazovati se, může žalovati a býti žalována.

Orgány její.

§ 12.

Orgány pojišťovny jsou:

- a) výbor,
- b) představenstvo,
- c) ředitelství,
- d) obvodní úřadovny.

V ý b o r .

§ 13.

Výbor pojišťovny skládá se z předsedy a 40 členův.

§ 14.

(1) Předsedu pojišťovny jmenuje prezident republiky vždy na dobu čtyř let bez újmy ustanovení § 49. Předseda, jímž může býti toliko státní občan Československé republiky, musí bydleti v Praze.

(2) Práva a povinnosti předsedy určuje blíže jednací řád.

(3) Předseda zejména svolává schůze výboru a představenstva pojišťovny a předsedá jim. Hlasuje však pouze při rovnosti hlasů.

(4) Má-li předseda za to, že usnesení výboru nebo představenstva jest v rozporu s platnými předpisy, jest oprávněn a povinen předložiti usnesení to k rozhodnutí ministerstvu sociální péče a zdržeti výkon až do tohoto rozhodnutí.

(5) Výbor pojišťovny může vyměřiti předsedovi stálý plat, místo platů presenčních (§ 15, odst. 5.).

(6) Prezident republiky jmenuje dále ze členů výboru tři náměstky předsedy, a to jed-

ného z pojištěnců ze řad živností, průmyslu a obchodu a svobodných povolání, jednoho z řad zemědělských a jednoho ze skupiny odborníků; při zaneprázdnění předsedy přechází jeho funkce na jednoho z náměstků; ten však hlasuje. Při rovnosti hlasů je považovati návrh za zamítnutý.

§ 15.

(1) Ze 40 členů výboru Pojišťovny osob samostatných náleží 24 skupině pojištěnců, a 16 skupině odborníkův. Členem výboru pojišťovny může býti toliko státní občan Československé republiky.

(2) Členové výboru ze skupiny pojištěnců jsou voleni na dobu čtyř let (§ 45). Zvolení zůstávají v úřadě i po uplynutí této doby, pokud nenastoupí úřadu jejich nástupci pravoplatně zvolení.

(3) Členy výboru patřící do skupiny odborníků jmenuje vláda z odborníků v otázkách sociálního pojištění, vyslechnuvši zájmové organizace pojištěncův, rovněž na dobu čtyř let.

(4) Ministr sociální péče zbaví funkce volebného člena výboru, jenž přestal býti a není šest měsíců pojištěn.

(5) Funkcionáři pojišťovny spravují své úřady jako úřady čestné, majíce pouze nárok na náhradu hotových výloh a na platy presenční.

§ 16.

(1) Výboru jest vyhrazeno:

a) voliti členy představenstva a jejich náhradníky, jmenovati členy ředitelství, vydati pro ně instrukce a služební řád pro úředníky a zřízence;

b) usnášeti se o rozpočtu pojišťovny;

c) usnášeti se o výroční zprávě představenstva a o propuštění představenstva z odpovědnosti;

d) stanoviti náhradu a odměny za zvláštní výkony pro funkcionáře pojišťovny, vyměřiti předsedovi stálý plat místo platů presenčních;

e) usnášeti se o tom, má-li býti nabyto nemovitostí, mají-li nemovitosti býti zatíženy nebo zeizeny mimo nabytí nemovitostí v řízení exekučním a konkursním k odvrácení škody. Převyšuje-li částka, za kterou má býti nemovitosti nabyto, nebo kterou mají býti zeizeny, obnos jednoho milionu Kč, jest k tomu třeba souhlasu ministra sociální péče a ministra financí. Nařízením může býti stanove-

no, do jaké výše může výbor i mimo tyto případy usnášeti se o nabytí, zcizování a zatěžování nemovitostí;

f) usnášeti se o změnách jednacího řádu;

g) usnášeti se o vymáhání nároků, které vznikly pojišťovně proti členům představenstva z jejich úřadování;

h) usnášeti se o předmětech, jež mu předloží k rozhodnutí představenstvo.

(2) Výbor svolává se podle potřeby, aspoň však dvakrát do roka. Výbor musí být svolán nejpozději do jednoho měsíce, usneslo-li se na tom představenstvo neb žádá-li za svolání alespoň jedna pětina členů výboru, udávajíc důvody.

(3) Výbor jest schopen se usnášeti, je-li mimo předsedajícího přítomna alespoň polovice členův. Výbor usnáší se prostou většinou; k usnesení o změnách jednacího řádu je třeba dvoutřetinové většiny přítomných členů.

(4) Bližší ustanovení o způsobu svolání a jednání výboru obsahuje jednací řád.

Představenstvo.

§ 17.

(1) Představenstvo pojišťovny skládá se z předsedy pojišťovny a 10 členů, z nichž 6 jest voleno volenými členy výboru podle zásady poměrnosti, při čemž sdružování je přípustno, čtyři pak jsou jmenováni vládou ze skupiny odborníků. Za každého člena jest zároveň zvoliti (jmenovati) náhradníka.

(2) Představenstvo zastupuje a spravuje pojišťovnu ve všech věcech, které nejsou zákonem nebo jednacím řádem výslovně vyhrazeny jiným jejím orgánům.

Úředníci a ředitelství.

§ 18.

(1) Výkonným orgánem správy pojišťovny jest ředitelství, jehož členy přijímá a propouští výbor se souhlasem ministra sociální péče.

(2) Ředitelství usnáší se většinou hlasů o všech důležitějších otázkách běžné agendy, zejména o návrzích pro představenstvo a výbor; nedocílí-li se většina, rozhodne předseda pojišťovny, jenž může zúčastniti se schůzí ředitelství a v nich předsedati. Působnost ředitelství a jednotlivých jeho členů upravuje blíže instrukce, již vydá výbor.

(3) Ostatní zaměstnance pojišťovny přijímá a propouští komise, do níž vysílají jednak členové představenstva náležející ke skupině živností, obchodu a průmyslu a svobodných povolání, jednak členové náležející ke skupině zemědělské po dvou členech a členové jmenovaní dva členy. Tyto členy volí každá skupina většinou hlasů ze sebe.

(4) Právní postavení úředníků a zřízců pojišťovny, podmínky jejich přijetí a propuštění jakož i služební a zaopatřovací požitky budou upraveny služebním řádem, jež vypracuje výbor pojišťovny, vyzve-li ho organizace zaměstnanců sociálně-pojišťovacího ústavu. Tento řád podléhá schválení ministra sociální péče a ministra financí.

(5) Úředníky pojišťovny mohou být pouze státní občané československé republiky; předseda pojišťovny vezme je ve slib, že budou zachovávat zákony a jiné předpisy a že budou poctivě a svědomitě plnit převzaté povinnosti.

(6) Úředníci pojišťovny mají ve své úřední činnosti povinnosti úředníků veřejných, stanovené v zákoně trestním, požívají však také ochrany jako úředníci veřejní.

(7) Členové ředitelství zúčastní se schůzí představenstva a výboru pojišťovny s hlasem poradním, nejde-li o věci, jež se týkají jejich osob nebo osob spřízněných s nimi v linii přímé vůbec, pobočné a sešvagrené až do druhého stupně.

Jednací řád.

§ 19.

(1) Představenstvo vypracuje pro pojišťovnu jednací řád, jež může výbor podle potřeby změnit. Aby řád nebo jeho změna nabyly platnosti, jest třeba, aby byly schváleny ministerstvem sociální péče v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností a ministerstvem zemědělství.

(2) Jednací řád obsahujž zejména ustanovení:

- a) o právech a povinnostech předsedy pojišťovny, jakož i o tom, kdy funkce předseda přechází na náměstka,
- b) o způsobu svolání a jednání výboru,
- c) o zastoupení pojišťovny na venek a formě aktů právně závazných,
- d) o tom, kterak se sestavuje a zkouší roční účet a kterak se uveřejňuje,
- e) o formě vyhlášek pojišťovny.

Oddíl druhý.

Obvodní úřadovny.

§ 20.

Vládním nařízením se stanoví, ve kterých místech a pro které obvody zřídí pojišťovna osob samostatných obvodní úřadovny, jež budou zprostředkovati mezi pojišťovnou a pojištěnci. Jejich činnost určí a upraví pojišťovna jednacím řádem, jež pro ně vydá.

§ 21.

(1) U každé obvodní úřadovny bude zřízen výbor.

(2) Výbor se skládá z 10 členů, z nichž šest jest voleno pojištěnci, čtyři pak jmenování přednostou politického úřadu I. stolice, v jehož obvodu je sídlo obvodní úřadovny, který vyslechne zájmové organizace pojištěnců, na dobu 4 let. Zvolení (jmenování) zůstávají v úřadě i po uplynutí této doby, pokud nenastoupí úřadu jejich nástupci pravoplatně zvolení (jmenování).

(3) Politický úřad I. stolice, v jehož obvodu jest sídlo úřadovny, zbaví funkce voleného člena výboru, jenž přestal býti a není již 6 měsíců pojištěn.

(4) Členové výboru spravují své úřady jako úřady české, majíce pouze nárok na náhradu hotových výloh.

§ 22.

(1) Volení členové výboru zvolí ze sebe nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů předsedu a jeho náměstka na 4 roky. Neobdrželi-li při první volbě nikdo většiny, je konati užší volbu mezi dvěma kandidáty, kteří obdrželi nejvíce hlasů. Soustředí-li se při tom na každého z nich stejný počet hlasů, rozhoduje los.

(2) Byl-li zvolen předseda ze skupiny pojištěnců podrobených dani výdělkové, je zvoliti jeho náměstka ze skupiny pojištěnců podléhající dani pozemkové. Obdobná zásada platí v případě opačném.

(3) Ustanovení § 16, odst. 3 jest užití obdobně na výbor obvodní úřadovny.

§ 23.

Výboru obvodní úřadovny jest vyhrazeno:

a) voliti členy výboru pojišťovny (§ 15, odst. 2);

b) podávati posudek pojišťovně o výdělečných poměrech osob uplatňujících nárok na důchod invalidní (§ 53), starobní (§ 56) a vdovský (§ 58);

c) podávati posudek o nejúčelnějším vymáhání pojistného (§ 94);

d) podávati návrhy pojišťovně na ukládání jmění určeného podle § 98, odst. 2 k uložení v jednotlivých územních obvodech.

Oddíl třetí.

Volby.

Volby výboru obvodní úřadovny.

§ 24.

Členové výboru obvodní úřadovny jsou voleni podle ustanovení obsažených v tomto oddíle.

§ 25.

(1) Volební právo mají povinně pojištěné osoby, jež prvního dne v měsíci předcházejícím vypsání volby (rozhodný den) byly přihlášeny u obvodní úřadovny, pokud jsou starší dvaceti let anebo dokonají v roce volby dvacátý rok svého věku.

(2) Z volebního práva je vyloučen:

a) kdo pravoplatným rozsudkem trestního soudu byl odsouzen pro zločin, přečin nebo přestupek, pro který podle platných ustanovení byla vyslovena ztráta volebního práva do obcí, pokud ztráta tohoto volebního práva nepominula (§ 3 řádu volení v obcích);

b) kdo zůstal dlužen pojistné aspoň za jeden rok od rozhodného dne zpět počítajíc.

(3) Volitelný je státní občan republiky československé, který v den volby překročil dvacátýšestý rok svého věku, jest aspoň půl roku před rozhodným dnem nepřetržitě pojištěn a není výslovně vyloučen z volebního práva (odst. 2) nebo z volitelnosti.

(4) Z volitelnosti jest vyloučen:

a) kdo pravoplatným výrokem soudním byl zbaven práva volně nakládati se svým majetkem,

b) kdo upadl v konkurs, pokud trvá řízení konkursní, jakož i ten, na jehož žádost se provádí řízení vyrovnávací, pokud nebylo prohlášeno za skončené,

c) kdo byl odsouzen proto, že docílil pojistné dávky simulací (§ 138, písm. d) po dobu jednoho roku ode dne ukončení trestu.

§ 26.

(1) Volba koná se v neděli.

(2) Volbu vyhlásí výbor obvodní úřadovny vyhláškou, kterou jest uveřejniti v úředním listě politického úřadu druhé stolice a v případných úředních listech politických úřadů prvé stolice, které jsou v obvodu úřadovny, a vyvěsiti na obecním úřadě sídla úřadovny, jakož i na veřejně přístupných místech v úředních místnostech úřadovny.

(3) Den, kdy byla vyhláška uveřejněna v úředním listě politického úřadu druhé stolice, považuje se za den vypsaní voleb.

(4) Výbor obvodní úřadovny jest povinen oznámiti konání voleb příslušnému politickému úřadu I. stolice (§ 21).

(5) Nevyhlásí-li výbor volby aspoň jeden měsíc dříve, nežli uplyne volební období (§ 21, odst. 2.), ani když byl příslušným politickým úřadem první stolice k tomu vyzván, vyhlásí ji tento úřad.

§ 27.

Ve vyhlášce jest oznámiti:

1. kde a do kdy jest navrhovati členy volební komise,

2. kde budou vyloženy seznamy voličův a kdy jest možno do nich nahlédnouti,

3. do kdy jest možno podati námítky proti vyloženým seznamům,

4. do kdy budou rozeslány volební legiti-mace a hlasovací lístky,

5. do kdy a kde jest odevzdati kandidátní listiny a jaké jsou náležitosti kandidátních listin,

6. kdy a kde se bude voliti,

7. do kdy jest oznámiti, že kandidátní listiny jsou sdružovány.

§ 28.

(1) Volbu řídí volební komise, která se zřídí v sídle úřadovny. Skládá se z předsedy výboru obvodní úřadovny nebo jeho náměstka jako předsedy a z přísedících, jež jmenuje příslušný politický úřad první stolice z voličů úřadovny (§ 25, odst. 1. a 2.), přihlížející k tomu, aby byla ve volební komisi rovnoměrně zastoupena všechna sdružení, jež prohlásí, že se zúčastní voleb. Při určování osob je dbáti návrhů těch sdružení; návrhy je podati příslušnému politickému úřadu první stolice do osmi dnů po vyhlášení voleb. Za každého

člena je podle týchž zásad jmenovati náhradníka. Z rozhodnutí politického úřadu I. stolice není samostatného opravného prostředku.

(2) Volební komise usnází se platně za přítomnosti většiny členů nadpoloviční většinou. Při rovnosti hlasů rozhoduje předseda, jenž jinak nehlasuje.

§ 29.

(1) Volební místnost musí býti v každé obci, v níž má řádné bydliště aspoň sto pojištěncův oprávněných k volbě, nebo v jedné ze skupiny obcí sdružených k tomu cíli.

(2) Pro volební místnost určí volební komise zvláštní místní výbor, přihlížející k zásadám §u 28, odst. 1.

§ 30.

(1) Obvodní úřadovna vyhotoví voličský seznam, do něhož zapíše všechny pojištěnce, mající volební právo podle bydliště jejich a vyloží potom seznam po dobu osmi dnů v každé obci, ve které bude zřízena volební místnost (§ 29). Voliče jest označiti pořadovými čísly arabskými.

(2) Voličské seznamy bud'těž přístupny k nahlédnutí aspoň po osm hodin denně, a to v sobotu i v hodinách poledních, v neděli od 8. do 16. hod.

(3) Do seznamu má každý pojištěnec právo nahlížeti a činiti si opisy a výpisy, pokud tím nevylučuje jiných osob z výkonu téhož práva.

(4) Proti obsahu voličského seznamu je pojištěnci možno podati námítky ve lhůtě uvedené v odstavci 1. u volební komise, bud' proto, že pojištěnec k volbě oprávněný nebyl do seznamu zapsán, anebo že jest nesprávně označen, anebo že někdo byl neoprávněně do seznamu zapsán. Tomuto jest námítku ihned oznámiti s tím, že může ve třech dnech podati volební komisi vyjádření o ní.

(5) O námítkách rozhodne volební komise a vyrozumí zúčastněné osoby. Stížnost do jejího rozhodnutí jest přípustna pouze ve spojení s námítkami podle § 43.

(6) Opis opravených seznamů voličských jest odevzdati politickému úřadu první stolice, uvedenému v § 21.

§ 31.

(1) Aspoň 15 dní přede dnem volby obvodní úřadovna zašle všem pojištěncům, kteří jsou zapsáni v opravených seznamech voličských,

volební legitimace a hlasovací lístky na potvrzení do bytu. Zaslání poštou děje se bezplatně.

(2) Legitimace obsahují pořadové číslo a jméno voličovo, den a hodinu volby a místnost volební a podstatná ustanovení o způsobu hlasování a o právních předpisech trestních. Legitimace jest opatřiti razítkem úřadovny.

(3) Za ztracenou nebo poškozenou legitimaci jest vydati voliči na průkaz, osvědčující jeho totožnost, jinou legitimaci, označenou jako duplikát. Totéž platí o hlasovacím lístku.

(4) Hlasovací lístky jest opatřiti razítkem úřadovny na témže místě; hlasovací lístky musí býti stejné velikosti a stejné barvy, musí býti tištěny stejným písmem a nesmí míti odlišných značek nebo znamení.

(5) Legitimace, které nebylo možno doručiti, odevzdá přednosta úřadovny za vlastní odpovědnosti volební komisi (místnímu výboru).

§ 32.

Volí se osobním odevzdáním hlasů podle zásady poměrnosti na základě kandidátních listin.

§ 33.

(1) Kandidátní listinu musí podepsati aspoň sto voličů. Volič, jenž podepsal více kandidátních listin, nepočítá se na žádné z nich.

(2) Osoby, uvedené v kandidátní listině, jest označiti pořadovými čísly.

(3) Kandidátní listiny jest odevzdati předsedovi volební komise nejpozději patnáct dní přede dnem volby. Současně je jmenovati zmocněnce navrhovatelův a jeho náhradníka. Nejsou-li označeni, považuje se první podepsaný volič za zmocněnce a volič podepsaný na druhém místě za jeho náhradníka.

(4) Zmocněnci navrhovatelův mohou podati volební komisi nejpozději tři dny přede dnem volby společné prohlášení, že listiny navzájem sdružují. To má za následek, že při rozvrhu mandátů se k nim hledí jako k celku.

§ 34.

(1) Volební komise zkoumá, zdali kandidátní listina jest správně podána, zdali osoby kandidované jsou volitelné (§ 25, odst. 3.) a zdali táž osoba není uvedena na několika listinách; výsledek prozkoumání oznámí zmocněnci. Tento jest povinen odstraniti vady v listině shledané nejpozději do osmi dnů přede dnem volby. Zůstane-li i potom táž osoba

uvedena na několika kandidátních listinách, ponechá ji volební komise pouze na listině, pro kterou se osoba ta prohlásí. Nestane-li se tak v dané lhůtě, škrtne ji volební komise ze všech listin.

(2) Volební komise označí kandidátní listiny čísly pořadovými.

§ 35.

Nebyla-li podána včas (§ 33, odst. 3) žádná kandidátní listina, sestaví ji volební komise. Neučiní-li tak do týdne přede dnem volby, jmenuje pojišťovna členy výboru obvodní úřadovny.

§ 36.

(1) Byla-li podána jenom jedna kandidátní listina, volba se nekoná. Volební komise prohlásí za zvolené osoby, uvedené v kandidátní listině na předních místech; další osoby jest prohlásiti za zvolené náhradníky.

(2) Obsahují-li předložené kandidátní listiny dohromady nejvýše tolik jmen, kolik jest voliti členů výboru, prohlásí je komise za zvolené, aniž se volba koná. To nastane také, obsahují-li jich méně; v tom případě zvolení zvolí chybíci členy výboru většinou hlasů. Totéž platí o náhradnících.

(3) Je-li nutno voliti, volební komise dá vyvěsiti všechny kandidátní listiny v sídle obvodní úřadovny a na veřejně přístupných místech jejich úředních místností a zašle je do všech obcí v obvodu úřadovny se žádostí, aby tam byly vyvěšeny.

§ 37.

Politický úřad první stolice (§ 21) má právo vyslati k volbě svého zástupce, aby dozíral nad správným prováděním volby.

§ 38.

(1) Při hlasování volič odevzdá legitimaci místnímu výboru, který zjistí, zda volič je zapsán v seznamu voličském. V kladném případě vydá voličovi úřední neprůhlednou obálku; obálky musí býti stejné. Volič vloží do obálky hlasovací lístek, ve kterém označil pořadovým číslem anebo jiným vhodným způsobem kandidátní listinu, pro niž hlasuje. Poté volič sám vloží obálku do volebního osudí.

(2) Neplatné jsou hlasy:

1. nejsou-li na úředně vydaném hlasovacím lístku,

2. je-li v obálce více hlasovacích lístků,

3. je-li na hlasovacím lístku vyznačeno více kandidátních listin,

4. je-li hlasovací lístek vůbec nevyplněný nebo nelze-li z označení voličova bezpečně zjistiti, pro kterou kandidátní listinu hlasuje.

§ 39.

Místní výbor (§ 29, odst. 2.) zjistí počet odevzdaných voličských legitimací a hlasovacích lístků a odevzdá volební komisi legitimace, dílčí seznam voličův a hlasovací lístky v zapečetěném obalu spolu se stručným zápisem o průběhu voleb a jinými listinami o volbách.

§ 40.

(1) Volební komise zjistí počet hlasův odevzdaných pro jednotlivé kandidátní listiny a určí počet mandátů na ně připadajících takto:

(2) Součet všech platných hlasů dělí se počtem členů výboru, zvětšeným o jeden; celé číslo nejbližší výsledku dělení jest číslem volebním.

(3) Volebním číslem dělí se počet hlasův odevzdaných pro každou kandidátní listinu; volební komise přikáže každému sdružení tolik členů výboru, kolikrát je volební číslo obsaženo v součtu hlasů pro listinu odevzdaných.

(4) Nebyli-li takto zvoleni všichni členové výboru, přidělí se zbývající mandáty postupně sdružením, pro něž vyšel největší zbytek dělení. Jsou-li zbytky dělení u více listin sobě rovny, přikáže se mandát listině, která dosáhla většího počtu hlasů; při rovnosti hlasů rozhoduje los. Kandidátní listina, která nedosáhla ani tolik hlasů, kolik činí číslo volební, nemá nároku na mandát, kteráž ustanovení však neplatí pro jednotlivé listiny, jež jsou sdruženy.

(5) Podle těchto zásad rozvrhne volební komise mandáty mezi listiny sdružené.

§ 41.

(1) Mandáty připadající na kandidátní listinu přidělí se osobám na ní vyznačeným podle pořadu.

(2) Nezvolení kandidáti, uvedení na listině, jsou náhradníky a postupují pořadem na místo člena výboru téže listiny.

(3) Má-li některá listina méně jmen, nežli na ni připadá členů výboru, doplní ji zvolení členové této listiny, označíce ostatní členy výboru a náhradníky většinou hlasův.

(4) Když listina náhradníků toho kterého volebního sdružení byla vyčerpána tím, že náhradníci buď postoupili na místo trvale odpadnuvších členů výboru nebo odpadli, zvolí poslední členové výboru dotýčeného sdružení potřebný počet náhradníků většinou hlasův.

§ 42.

Komise zapíše do volebního zápisu usnesení a všechny okolnosti, důležité pro provedení volby. Zápis podepíší všichni členové komise.

§ 43.

(1) Komise vyhlásí výsledek volby vyhláškou, kterou jest uveřejniti v úředním listě politického úřadu druhé stolice a v případných úředních listech politických úřadů první stolice v obvodu úřadovny, a vyvěsiti na veřejně přístupných místech v úředních místnostech úřadovny.

(2) Námitky do voleb jest podati příslušnému politickému úřadu I. stolice do 15 dnů po vyhlášení výsledku v úředním listě politického úřadu II. stolice. Námitky musí býti podepsány aspoň padesáti voliči. Z rozhodnutí politického úřadu první stolice jest možno stěžovat si k politickému úřadu druhé stolice, jenž rozhodne s platností konečnou.

§ 44.

Podrobnosti volebního řízení budou upraveny vládním nařízením.

Volby výboru Pojišťovny osob samostatných.

§ 45.

(1) Volení členové výborů obvodních úřadoven volí členy výboru Pojišťovny osob samostatných ze skupiny pojištěnců.

(2) O volbách členů výboru pojišťovny a jejich náhradníků platí obdobně ustanovení § 25 odst. 3. a 4., §§ 26—28, 33—37, 38 odst. 2., 40—44 s těmito úchylkami:

- a) funkce politického úřadu první i druhé stolice vykonává ministerstvo vnitra;
- b) funkce volební komise vykonává ústřední volební komise;
- c) hlasovací lístky jest zaslati ústřední volební komisi poštou;
- d) výbor obvodní úřadovny má tolik hlasů, za kolik pojištěnců dotýčená úřadovna odvedla pojistné ke dni 31. prosince roku předcházejícího volbu; volí-li se (zejména

v případě § 49 odst. 2.) dříve, nežli obvodní úřadovna mohla odvésti pojistné k tomu dni, jest rozhodným počet pojištěnců, za něž bylo zapláceno pojistné naposledy. Jednotlivý volící člen výboru pak má jednu šestinu hlasů připadajících na obvodní úřadovnu, při čemž se počet zaokrouhluje na číslici šesti dělitelnou nejbližší nižší a ke zlomkům se nepřihlíží;

- e) pojišťovna zašle šest hlasovacích lístků obvodní úřadovně a označí na každém, kolik hlasů připadá na každý lístek. Předseda výboru obvodní úřadovny je za vlastní odpovědnosti povinen doručiti po hlasovacím lístku členům výboru úřadovny oprávněným k volbě;
- f) kandidátní listiny uveřejní pojišťovna v Úředním listě republiky Československé aspoň 15 dní před volbou a zašle každé obvodní úřadovně po šesti výtiscích;
- g) v případě druhé věty § 35 jmenuje vláda výbor pojišťovny, přihlížejíc k zásadám, uvedeným v odst. 1. tohoto paragrafu a v § 15.

Oddíl čtvrtý.

Dozor nad Pojišťovnou osob samostatných.

§ 46.

(1) Pojišťovna osob samostatných podléhá doзору státní správy, jež vykonává ministr sociální péče, a to pokud jde o otázku nákladu a jeho úhrady a případu uvedeného v § 16, odst. 1. písm. e) druhá věta, v dohodě s ministrem financí. Dozor tento se omezuje na dohled na to, aby byla zachovávána ustanovení zákona, nařízení a jednacího řádu.

(2) Početní podklady a pojistně matematické zásady, podle nichž pojišťovna provádí výpočty potřebné podle ustanovení tohoto zákona a podle nichž se zkouší finanční rovnováha (pojistně-matematická bilance), mohou býti měněny pouze se schválením ministerstva sociální péče.

§ 47.

(1) Ministr sociální péče jakož i ministr financí jest oprávněn vyžadovati, aby jemu nebo orgánům jím jmenovaným byly pojišťovnou předloženy knihy, listiny, zápisy a doklady a aby mu byla dána vysvětlení, potřebná k provádění státního dozoru.

(2) Ministr sociální péče může vyžadovati, aby orgány pojišťovny byly svolány ke schůzím a může je sám svolati, nebylo-li jeho vy-

zvání vyhověno. Tyto schůze může ministr sociální péče říditi svým zástupcem.

(3) Zdráhá-li se orgán pojišťovny vykonávati své povinnosti, může je vykonávati ministr sociální péče svým zástupcem na útraty pojišťovny.

§ 48.

(1) Pojišťovna je povinna předložiti ministru sociální péče, financí, průmyslu, obchodu a živností a zemědělství za každý kalendářní rok zprávu a statistické výkazy o svém hospodaření, o vývoji ústavu a o stavu jmění a způsobu jeho uložení.

(2) Ministr sociální péče je povinen předložiti tyto výkazy a zprávy Národnímu shromáždění.

§ 49.

(1) Vláda může rozpustiti výbor nebo představenstvo pojišťovny, nedbá-li tento orgán ve svých usneseních opětovně ustanovení zákona, nařízení a jednacího řádu, nebo vzpírá-li se příkazům směřujícím k provádění státního dozoru, a přenéstí správu a zastupování pojišťovny na komisi, kterou jmenuje vláda. Tato komise spravuje a zastupuje pojišťovnu až do doby, kdy se ustaví orgán, vzešlý z nových voleb. Předsedou této komise jest předseda pojišťovny, neustanoví-li prezident republiky něco jiného (§ 14).

(2) Komise musí opatřiti, aby nové volby mohly býti provedeny v šesti měsících ode dne, kdy rozhodnutí o rozpuštění nabylo právní moci.

Oddíl pátý.

O sdruženích pojišťoven.

§ 50.

Pojišťovna osob samostatných může se spojití s jinými sociálně-pojišťovacími ústavami k určitým úkonům, jež jsou jim uloženy zákonem.

ČÁST TŘETÍ.

O POJISTNÝCH DÁVKÁCH.

Všeobecné.

§ 51.

Pojišťovna osob samostatných jest povinna poskytovat:

- a) důchod invalidní a starobní;
- b) příplatky vychovávací k těmto důchodům;

- c) důchod vdovský a vdovecký;
- d) důchod sirotčí;
- e) odbytné.

Doba čekací.

§ 52.

K nabytí nároků na dávky uvedené v § 51 je potřebí,

a) aby byly splněny podmínky stanovené pro nápad příslušné dávky;

b) aby u dávek vyjmenovaných v bodech a) až d) a u odbytného v případě § 65, odst. 2., uplynula dále lhůta čekací, to jest 36 měsíců, za něž bylo zaplacen pojištění (příspěvkové měsíce). Z nich musí spadat alespoň tři měsíce do povinného pojištění posledních dvou let před nápadem dávky. Vykazuje-li pojištěnec vedle měsíců povinného pojištění též příspěvkové měsíce pojištění dobrovolného, počítají se vždy dva měsíce dobrovolného pojištění za jeden měsíc povinného pojištění.

Důchod invalidní.

§ 53.

(1) Nárok na důchod invalidní má pojištěnec, je-li invalidním.

(2) Za invalidního podle tohoto zákona se považuje, kdo pro trvalou nemoc, která pravděpodobně nebude vyléčena před uplynutím jednoho roku, nebo pro jiné vady tělesné nebo duševní, nepřivoděné úmyslně, jest neschopen výdělků v povolání naposledy pojištěném podle tohoto zákona a klesl-li následkem toho výnos z jeho osobní činnosti v podniku nebo zaměstnání uvedeném v § 2, odst. 1., pod polovinu průměrného výdělků posledních tří let.

§ 54.

(1) Požitek důchodu invalidního počíná dnem, kdy byly splněny podmínky, uvedené v předešlém paragrafu. Nelze-li zjistiti, kdy nastala invalidita, považuje se za den počátku invalidity den, kterého došla obvodní úřadovny žádost za důchod invalidní.

(2) Požitek invalidního důchodu zaniká smrtí oprávněné osoby nebo takovým zlepšením jejího stavu zdravotního, že již nelze mluvit o invaliditě, nebo vzestupem výnosu nad hranici uvedenou v předešlém paragrafu nebo vzdáním se podle § 4, písm. f).

§ 55.

(1) Důchod invalidní skládá se z částky základní a z částek zvyšovacích.

(2) Základní částka činí ročně 500 Kč.

(3) Částky zvyšovací vyměří se 3·20 Kč za každý příspěvkový měsíc.

(4) Dojde-li ke snížení pojistného ve smyslu § 85, odst. 3, upraví vládní nařízení dávky podle pojistné-matematických podkladů Pojišťovny osob samostatných.

Důchod starobní.

§ 56.

(1) Důchod invalidní přísluší pojištěnci bez ohledu na invaliditu jako důchod starobní, dokonal-li pojištěnec šedesátý pátý rok věku svého.

(2) Požitek důchodu starobního počíná dnem dosažení 65. roku a končí vzdáním se podle § 4 písm. f) nebo úmrtím oprávněné osoby.

Příplatky na děti k důchodu invalidnímu a starobnímu.

§ 57.

(1) Má-li osoba požívající důchodu invalidního nebo starobního dítě nebo děti mladší sedmnácti let (§ 78, odst. 1. písm. b), zvětšuje se její důchod po dobu, po kterou o ně pečuje, o příplatek, jenž činí za každé dítě jednu desetinu důchodu.

(2) Požitek příplatku tohoto počíná současně s důchodem, případně dnem narození dítěte, a končí dnem, kdy dítě dosáhlo 17. roku nebo kdy dříve se provdalo nebo zemřelo.

(3) Osiřelé vnuky do sedmnácti let, kteří jsou výživou převážně odkázáni na důchodce, považovati je za děti ve smyslu tohoto paragrafu.

Důchod vdovský a vdovecký.

§ 58.

(1) Nárok na vdovský důchod má vdova pojištěnce, který v době svého úmrtí požíval důchodu invalidního nebo starobního, nebo měl nárok na takový důchod, když v době jeho úmrtí nebo později nastaly u ní okolnosti uvedené v odst. 2, po dobu, po kterou trvají.

(2) Podmínkou nároku na důchod vdovský jest, aby vdova byla neschopna výdělků.

(3) Vdovec po pojištěnce, která ze svého pracovního výdělku zcela nebo převážně vyživovala rodinu, má nárok na důchod vdovecký, je-li v době úmrtí své manželky invalidní, po dobu invalidity.

§ 59.

(1) Nároku na důchod vdovský nemá vdova,

a) byla-li z vlastní neb oboustranné viny soudně rozvedena nebo bylo-li manželství soudně rozloučeno nebo prohlášeno za neplatné;

b) byla-li rozsudkem trestního soudu usvědčena, že zavinila nebo spoluzavinila smrt manžela;

c) bylo-li manželství uzavřeno v době, kdy pojištěnec požíval již důchodu invalidního nebo starobního.

(2) Ustanovení odstavce 1. platí obdobně o nároku vdovce na důchod vdovecký.

§ 60.

Důchod vdovský (vdovecký) činí polovinu důchodu, jehož požíval pojištěnec (pojištěnka), nebo na nějž měl nárok.

§ 61.

(1) Požitek důchodu vdovského (vdoveckého) počíná dnem, kdy byly splněny podmínky stanovené (§ 58) pro nápad.

(2) Požitek důchodu končí, zlepšil-li se zdravotní stav důchodcův tak, že již nelze mluvit o neschopnosti k výdělku, nebo vstoupil-li důchodce znovu v manželství nebo zemřel-li.

(3) Provdá-li se vdova znovu, obdrží jako odbytné trojnásobnou roční částku svého vdovského důchodu.

Důchod sirotčí.

§ 62.

(1) Nárok na důchod sirotčí má dítě mladší sedmnácti let v případě úmrtí pojištěného otce nebo pojištěné matky, požíval-li zemřelý rodič důchodu invalidního nebo starobního nebo měl-li na něj nárok. Nemanželské děti mají však nárok na sirotčí důchod zakládající se na pojištění jejich otce jen tehdy, bylo-li otcovství soudně zjištěno nebo za života otcova mimosoudně uznáno. Osvojenci mají nárok na sirotčí důchod po osvojiteli pouze tehdy, nemají-li nároku po svých vlastních rodičích a bylo-li mimo to osvojení provedeno alespoň půl roku před nápadem důchodu osvo-

jitelům nebo před jejich smrtí. Schovanci mají nárok na sirotčí důchod po rodičích, jimž byli svěřeni, pouze tehdy, nemají-li nároku po rodičích tělesných a byli-li u rodičů převzatých vyživování bezplatně alespoň půl roku před nápadem důchodu těmto rodičům nebo před jejich smrtí a byli-li výživou převážně na ně odkázáni.

(2) Zanechal-li pojištěnec osiřelé vnuky mladší sedmnácti let, kteří byli výživou převážně na něho odkázáni, mají tito vnukové nárok na důchod sirotčí, pokud není nejvyšší přípustná výše důchodu sirotčího (§ 64) vyčerpána již dětmi zemřelého.

§ 63.

Požitek sirotčího důchodu počíná dnem úmrtí pojištěného rodiče, po případě pozdějším dnem narození dítěte a končí dokonáním 17. rokem věku nebo dřívějším provdáním aneb úmrtím dítěte, neb odpadla-li jiná z podmínek uvedených v § 62.

§ 64.

(1) Důchod sirotčí činí pro jednostranně osiřelé dítě jednu pětinu, pro oboustranně osiřelé dítě dvě pětiny invalidního nebo starobního důchodu (bez příplatku podle § 57), jehož pojištěnec v době úmrtí požíval nebo na nějž měl nárok. Oboustranně osiřelému dítěti, jehož oba rodiče byli pojištěni, vyměří se důchod sirotčí dvěma pětinaми vyššího důchodu.

(2) Úhrn všech důchodů sirotčích nesmí činit více nežli důchod, jehož zemřelý (§ 61) požíval nebo na nějž měl nárok, zvýšený o příplatky podle § 57. Činí-li více, sníží se jednotlivé sirotčí důchody poměrně.

Odbytné.

§ 65.

(1) Zemřel-li pojištěnec dříve nežli uplynula doba čekací (§ 52), mají jeho pozůstalí nárok na odbytné ve výši ročního invalidního důchodu, na nějž by pojištěnec měl nárok, kdyby byl dokonat čekací dobu.

(2) Zemřel-li pojištěnec po uplynutí doby čekací nebo zemřel-li důchodce, mají jeho pozůstalí nárok na odbytné ve výši ročního důchodu, jehož zemřelý požíval nebo na nějž měl nárok, není-li tu nároku na důchod vdovský nebo vdovecký. Nabudou-li tohoto důchodu v době pěti let ode dne úmrtí pojištěncova (důchodcova), začítuje se vyplacené odbytné na důchod.

(3) Zemřel-li pojištěnec, který zaplatil pojistné za 120 příspěvkových měsíců, a není-li nároku na důchod vdovský (vdovecký), vyplácí se pozůstalým vedle odbytného podle odst. 2 ještě příplatek k odbytnému, který se vyměří podle ročního důchodu, na nějž pojištěnec měl v době úmrtí nárok. Za každý rok po dokončení 120 příspěvkových měsíců činí příplatek 5% tohoto důchodu. Ke příspěvkové době kratší jednoho roku se nepřihlíží. Nabude-li pozůstalá vdova (vdovec) důchodu vdovského (vdoveckého), zaúčtuje se vyplacený příplatek k odbytnému na důchod.

(4) Pozůstalými podle předchozích odstavců rozumějí se manžel, děti, rodiče nebo sourozenci zemřelého. Při tom má manžel přednost před dětmi, děti před rodiči a tito před sourozenci.

(5) Rodiče a sourozenci mají však nárok na odbytné a příplatek k němu jenom tenkrát, žili-li s pojištěncem (důchodcem) ve společné domácnosti aspoň půl roku přede dnem úmrtí a byli-li na něho výživou převážně odkázáni.

§ 66.

Nárok na odbytné musí být uplatněn do roka po smrti pojištěnce, jinak zaniká.

Státní příspěvek.

§ 67.

(1) Stát poskytuje k zákonnému důchodu příspěvek, který činí ročně
u důchodu invalidního a starobního 500— Kč,
u důchodu vdovského a vdoveckého 250— Kč,
u důchodu jednostranně osiřelého
dítěte 100— Kč,
u důchodu oboustranně osiřelého
dítěte 200— Kč.

(2) Úhrn státních příspěvků k důchodům sirotčím nesmí převyšovati 500 Kč ročně.

(3) K dávkám podle §§ 57, 61, odst. 3. a 65 se neposkytuje státní příspěvek.

(4) Státní příspěvek se neposkytuje důchodci, jehož příjem, nečítaje v to důchody podle zákonů sociálně-pojišťovacích, přesahoval v uplynulém berním roce částku prostou daně z příjmu, platnou pro osoby pojištěné podle zákona č. 221/1924 Sb. z. a n.

(5) Má-li osoba, oprávněná k důchodu podle tohoto zákona, též nárok na požitky podle zákona o válečných poškozených neb na jiné požitky odpočivné a zaopatřovací podle veřejno-

právních předpisů z pokladen veřejnoprávních, vyplácí se státní příspěvek pouze potud, pokud převyšuje tyto požitky.

(6) Cizí státní příslušníci mají nárok na státní příspěvek jen tehdy, je-li v jejich vlasti rovněž provedeno invalidní a starobní pojištění osob samostatně hospodařících a je-li tam občanům Československé republiky poskytován státní příspěvek k jejich důchodům.

(7) Státní příspěvek vyplácí pojišťovna současně s důchodem v měsíčních stejných lhůtách. Ministr sociální péče v dohodě s ministrem financí upraví způsob vyúčtování státního příspěvku.

Věcná plnění místo peněžitých.

§ 68.

Na místě důchodu může býti důchodcem s jejich souhlasem, po případě se souhlasem jejich zákonných zástupců, poskytnuto bezplatné zaopatření v útlucích pro invalidy nebo osoby staré, sirotčincích a podobných ústavech; notoričtí pijáci mohou býti i proti své vůli umístěni v ústavu pro ně vhodném. Pojišťovna může osobám uvedeným v § 65, jež důchodce zcela nebo převážně vyživoval, poskytnouti podporu až do poloviny důchodu.

Konkurence s jinými požitky.

§ 69.

(1) Požívá-li osoba, oprávněná k důchodu podle tohoto zákona, důchodu podle právních předpisů o úrazovém pojištění (zaopatření) dělníků, o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, o pojištění u báňských bratrských pokladen neb o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, nebo nabude-li takového důchodu, může vyžadovati jen potud výplatu státního příspěvku a důchodu

a) invalidního nebo starobního, pokud invalidní (starobní) důchod a státní příspěvek s důchodem, vyměřeným podle uvedených právních předpisů, nepřevyšuje středního výdělku jejího v době dvou let před nápadem důchodu invalidního (starobního); převyšuje-li tento důchod sám o sobě tuto částku, je z něho vyplatiti pouze část, o niž je vyšší, nežli důchod konkurující;

b) vdovského (vdoveckého) a sirotčího, pokud tento převyšuje příslušný důchod podle uvedených právních předpisů.

(2) Důchod podle tohoto zákona a státní příspěvek snižují se v takových případech

o částky, které jsou v témže poměru jako důchod a státní příspěvek.

§ 70.

Požívá-li vdova (vdovec) důchodu invalidního nebo starobního podle tohoto zákona nebo nabude-li ho, může vyžadovati výplatu důchodu vdovského (vdoveckého), jen pokud tento jest vyšší onoho.

Pojištění jiných dávek než povinných.

§ 71.

(1) Pojištěnec může získati nároky na zákonité dávky ve vyšší výměře neb i za jiných podmínek, po případě též spojené s pohřebním, odvádí-li pojistné k tomu cíli zvláště stanovené. Obzvláště může získati pojištěnec nárok na starobní důchod již dokončením šedesátého roku věku svého a to buď v plné výši placením zvláštního pojistného anebo ve snížené výměře bez placení zvláštního pojistného. Každý pojištěnec může placením zvláštního pojistného získati pro manželku nárok na vdovský důchod pro případ svého úmrtí bez omezení stanovených v § 58.

(2) Pojišťovna jest povinna pojistiti na dávky zákonité a na dávky uvedené v odst. 1 pomáhající členy rodiny, pokud nepodléhají pojistné povinnosti podle zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. za pojistné zvláště stanovené.

(3) Pojišťovna může pojišťovati na dávky zákonité a na dávky, uvedené v odst. 1., také skupiny osob nepodléhajících pojistné povinnosti.

(4) Toto pojištění provádí pojišťovna ve zvláštním oddělení s odděleným účtováním a hospodařením.

(5) Pojistné pro toto pojištění možno odváděti buď jako běžné příspěvky nebo vklady jednou pro vždy nebo oběma způsoby.

(6) Běžné příspěvky jsou splatné měsíčně neb v delších časových obdobích.

(7) Podmínky pro toto pojištění jednak pro jednotlivé pojištěnce (pojištění individuální), jednak pro celé skupiny (pojištění souborné), jakož i příslušné pojistné sazby a stanovy tohoto oddělení vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(8) Na pojištění podle odst. 3. nevztahují se ustanovení § 133, odst. 1.—3.

Zachování nároků z pojištění. § 72.

(1) Nároky, získané uplynutím aspoň čekací doby (§ 52), mohou se uchovati ve výši, která odpovídá převodní částce podle § 122, přes lhůtu, stanovenou v § 73 bez jakéhokoli časového omezení placením uznávacího poplatku 10 Kč ročně.

(2) První uznávací poplatek jest splatný dne následujícího po uplynutí lhůty uvedené v § 73.

(3) Toto zachování nároků zaniká, zůstane-li pojištěnec se zaplacením uznávacího poplatku déle než tři měsíce po jeho splatnosti v prodlení, ač byl upomenut a upozorněn na následky, anebo došlo-li k převodu podle §§ 122 až 124.

(4) O tomto právu a následcích neplacení uznávacího poplatku jest pojištěnce vyrozuměti.

§ 73.

Dávky z pojištění podle tohoto zákona napadají také, nastal-li případ pojistný v době jednoho roku ode dne, kdy pojištěnec přestal býti pojištěn, nevznikla-li v této době povinnost vydati převodní částku podle §§ 122 až 124.

§ 74.

(1) Vstoupí-li bývalý pojištěnec opět do pojištění dříve, nežli vznikla pro pojišťovnu povinnost vydati převodní částku podle §§ 122 až 124, započítá se mu doba jeho dřívějšího pojištění jen tehdy, přestal-li prve býti pojištěn proto, že mu napadl důchod invalidní, nebo trvalo-li přerušení nejvýše 10 let ode dne zániku pojištění.

(2) Byla-li tato doba kratší nežli 5 roků, stane se tak bezpodmínečně; byla-li delší, stane se tak jen tenkrát, získá-li pojištěnec v pojištění znovu alespoň dvanáct měsíců.

Způsob a doba výplaty dávek. § 75.

Peněžní dávky zarovnávají se na 10 haléřů tak, že částky do 5 hal. zůstávají nepovšimnuty a vyšší částky zvyšují se na 10 hal.

§ 76.

(1) Důchody vyplácejí se v měsíčních obdobích napřed. Skončí-li právo k důchodu v tomto období, nevracejí se přijaté částky.

(2) Odbytné vyplatí se po předložení dokladů, osvědčujících nárok.

Kdy dávky nebudou vypláceny.

§ 77.

(1) Pojistné dávky nebudou vypláceny, pokud oprávněný odpykává trest na svobodě, trvající déle nežli jeden měsíc, nebo jest v donucovací pracovně, nebo v jiném ústavě, jež vláda určí nařízením.

(2) Má-li však pojištěnec v těchto případech příslušníky rodiny, kteří jsou uvedeni v § 78, anebo kteří mají zákonné nároky na výživu proti němu, přechází na ně jeho nárok. Je-li takových oprávněných osob více, mají přednost manželka (manžel) a děti před předky, tito pak před ostatními příslušníky rodiny. Mezi osoby téže skupiny rozdělí se dávka stejným dílem.

(3) V případech, zasluhujících zvláštního ohledu, může pojišťovna i jindy nařídit dodatečné vyplacení zadržovaných peněžitých dávek zcela nebo z části.

§ 78.

(1) Za příslušníky rodiny podle tohoto zákona se pokládají tyto osoby, které žijíce ve společné domácnosti s pojištěncem, jsou převážně odkázány výživou na jeho výdělek a nemají nároku na pojistnou dávku z vlastního pojištění:

a) manželka (manžel),

b) děti manželské i nemanželské, nevlastní, osvojení a schovanci — do dokonání sedmnáctého roku,

c) starší děti, vnuci, dále sourozenci, rodiče, děd a bába, tchán a tchýně, kteří s pojištěncem žili ve společné domácnosti aspoň šest měsíců, nežli nastal pojistný případ.

(2) Požadavku společné domácnosti není na újmu, když manželka (manžel) nebo děti žijí odděleně k vůli výchově dětí, z důvodu bytové tísně, zdravotních, hospodářských, vzdělávacích a podobných důvodů, nesouvisejících s jejich osobními vztahy.

Změna dávek.

§ 79.

(1) Změní-li se poměry, rozhodné pro vyměření dávky, nebo zjistí-li se dodatečně, že dávky byly přiznány na základě omylu ve skutečných poměrech, pojišťovna dávky přiměřeně sníží, zastaví nebo zvýší. Jde-li o snížení

nebo zastavení dávky, nabývá toto opatření působnosti uplynutím období § 76, v němž rozhodnutí o tom bylo poživateli dávky doručeno; zvýšiti dávku je však ode dne, kdy nastala změna poměrů byla pojišťovně hlášena, po případě ode dne, od něhož byla vyplácena dávka mylně vypočítaná.

(2) Vrácení přijatých dávek může býti vyžadováno, jen když pojištěnec nebo důchodce přivodil přiznání dávky tvrzením nepravdivých směrodatných okolností nebo zatajením skutečnosti, že požívá jiného důchodu, uvedeného v § 69, nebo bylo-li soudně zjištěno, že vyloudil dávku trestným jednáním.

Promlčení nároku.

§ 80.

Není-li v tomto zákoně něco jiného ustanoveno, promlčuje se právo na přiznání pojistné dávky v pěti letech ode dne, kdy nastal případ pojistný, nárok pak na výplatu jednotlivé splátky její v jednom roce ode dne jejího nápadu.

Uplatňování nároku.

§ 81.

(1) Nárok na přiznání dávek podle tohoto zákona může uplatňovati pouze oprávněná osoba nebo její zákonný zástupce, nejde-li o případ, uvedený v § 126. Nezletilec dosáhnoucí sedmnáctého roku může jej uplatňovati sám; za zákonného zástupce nezletilců mohou uplatňovati nároky také organizace pro péči o mládež.

(2) Uplatněný nárok přechází na dědice oprávněné osoby.

§ 82.

(1) Manželka důchodcova, opatrovník jeho dětí, zákonný orgán pro péči o mládež nebo obec bydliště důchodcova může navrhnouti u okresního soudu důchodcova bydliště, aby tento určil osobu nebo korporaci, již má býti důchod vyplácen místo důchodce, je-li zřejmo, že vyplácením důchodu důchodci by nebylo dosaženo účelu, jemuž důchod slouží, nebo že by byly poškozovány zájmy členů důchodcovy rodiny (§ 65). Soud rozhodne usnesením po provedeném řízení nesporném podle předpisův o ustanovení opatrovníka.

(2) Vyhoví-li návrhu, jest určená osoba nebo korporace pak povinna vynaložiti důchod ve prospěch důchodce a jeho rodiny. Důchod jí vyplácený je majetkem důchodce, jí svěřeným.

Neplatná ujednání o nároku.

§ 83.

(1) Postup, zastavení a zabavení nároků podle tohoto zákona, pokud nejde o nároky, vyplývající z pojištění podle § 71, jsou nepřipustny a nemají právního účinku.

(2) Může se tak státi pouze až do polovice dávky k úhradě nároků osob, které proti oprávněnému mají zákonný nárok na poskytnutí výživy.

(3) Rovněž jsou neplatna ujednání, která by omezovala nebo vylučovala platnost tohoto zákona v neprospěch pojištěnců nebo jejich příslušníků.

Léčebná péče.

§ 84.

(1) Pojišťovna může z moci úřední nebo k žádosti dotčené osoby místo dávek zavéstí léčení, aby výdělečná způsobilost důchodce byla obnovena nebo aby byla odvrácena nebo odsunuta invalidita, jež může vzniknouti z onemocnění pojištěnce, jeho manželky (manžela) nebo jeho vdovy (vdovce).

(2) K tomuto účelu může pojišťovna zejména

a) dáti osoby ty na vlastní útraty do nemocnice, sanatoria nebo do jiného pro léčení vhodného místa, jakož i do ústavu pro rekonvalescenty,

b) nemocného po skončeném léčení neb i za léčení na své útraty dáti vycvičiti pro jeho dosavadní nebo nové zaměstnání,

c) pečovati o vhodné zaměstnání osob, jichž léčení bylo skončeno.

(3) K opatření podle odst. 2., písm. a) je třeba svolení nemocného. Nezletilý nemocný, překročivší sedmáctý rok věku, může dáti svolení sám; za mladší nezletilé nemocné uděluje je přednosta domácnosti.

(4) Svolení není však třeba

a) nežije-li nemocný ve společné domácnosti se členy rodiny,

b) vyžaduje-li nemoc ošetření a péče, jež v domácnosti nemocného nemohou býti poskytnuty,

c) vyžaduje-li toho druh nemoci, zejména jde-li o nemoc nakažlivou,

d) jednal-li nemocný proti předpisům, vydaným o chování se nemocných a dozoru nad nimi, nebo proti příkazu ošetřujícího lékaře,

e) vyžaduje-li stav nebo jednání nemocného jeho stálého pozorování.

(5) Neuposlechne-li nemocný příkazu pojišťovny odůvodněného tímto zákonem, aby se odebral do nemocnice, nebo přerušil-li beze svolení pojišťovny předčasně léčení, může pojišťovna odepríti mu nadále důchod nebo může jej snížit na polovici, má-li pojištěnec příslušníky rodiny uvedené v § 78; na tyto následky je však nemocného napřed upozorniti.

ČÁST ČTVRTÁ.

O POJISTNÉM A O PENĚŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ POJIŠŤOVNY.

Oddíl první.

O pojistném.

Pojistné a výše jeho.

§ 85.

(1) Prostředky potřebné k úhradě pojistných dávek kromě státního příspěvku, k úhradě správních nákladů pojišťovny a ke tvoření záložních a jiných fondů, potřebných ku provádění tohoto zákona, opatří se pojistným.

(2) Dávky jest uhraditi podle zásad pojistné matematiky průměrným pojistným, které vypočítá se pro celek pojištěnců tak, aby hodnota všech budoucích příjmů spolu se jméním ústavu stačila podle zásad pojistné matematiky k úhradě všech budoucích výdajů na dávky podle tohoto zákona, na náklady léčebné péče podle § 84 a na správní a jiné výdaje, přípustné podle tohoto zákona. Pro jiné účely nesmí býti pojistné vybíráno, ani ho nesmí býti používáno.

(3) Pojistné činí měsíčně Kč 22.—. Obchodní a živnostenská komora nebo zemědělská rada (na Podkarpatské Rusi zemědělský referát civilní správy) může navrhnouti vládě, aby pro určité vrstvy pojištěnců jejího obvodu smělo býti použito také pojistné sazby 12 Kč měsíčně. Vláda rozhodne nařízením po návrhu Pojišťovny osob samostatných.

(4) Výše pojistného může jinak býti měněna pouze zákonem na základě pojistné matematického zkoušení finanční rovnováhy pojišťovny. Současně s pojistné matematickým zkoušením je provésti statistické šetření o průběhu souborných zjevů, rozhodných pro vývoj pojištění (úmrtnost, invalidnost, ženatost, vystupování, přistupování) a srovnání s průběhem očekávaným.

(5) Toto šetření je konati v obdobích nejméně pětiletých. Výsledek zkoušení předloží ministerstvo sociální péče Národnímu shromáždění.

Za kterou dobu pojistné se platí.

§ 86.

(1) Pojistné je platiti po dobu, po kterou

a) trvá činnost, podrobená pojištění,

b) pojištěnec nebyl odhlášen (§ 6), ačkoli byla přerušena činnost zakládající pojistnou povinnost.

(2) V případech těchto není však pojistné platiti, nastal-li v osobě pojištěncově pojistný případ.

Kdy a kde jest platiti pojistné.

§ 87.

Pojištěnec jest povinen zaplatiti pojistné (§ 85, odst. 3.) vždy prvního každého měsíce napřed u příslušné obvodní úřadovny. Vznikla-li pojistná povinnost během měsíce, jest pojistné zaplatiti za celý měsíc, jakmile se pojištěnec přihlásil k pojištění. V případech zasluhujících zvláštního ohledu může pojišťovna povolit jině platební lhůty.

Záruky za pojistné.

§ 88.

Veřejná obchodní společnost a komanditní společnost ručí za pojistné svých veřejných, pokud se týče osobně ručících společníků; společnost s ručením obmezeným za pojistné svých jednatelův.

§ 89.

Manželka (manžel) bydlící s pojištěncem ve společné domácnosti ručí společně a nerozdílně za pojistné, jež se stalo splatným v době společné domácnosti.

§ 90.

Kdo nabytí závodu nebo hospodářství, ručí za pojistné, jež měl platiti předchůdce, za dobu nejvýše jednoho roku ode dne nabytí zpět počítáno, a to penízem, jež mu k tomuto dni byl obvodní úřadovnou jako nedoplatek vykázán. Je-li nových nabyvatelů více, ručí společně a nerozdílně. Nabytí-li někdo pouze části závodu nebo hospodářství, ručí za poměrnou část dlužného pojistného.

§ 91.

Ručení podle práva občanského není tímto ustanovením dotčeno.

§ 92.

Pojistné i s příslušenstvím požívá přednostního práva nedoplatků daní a dávek veřejných v řízení exekučním, konkursním a vyrovnávacím.

Zúrokování pojistného.

§ 93.

(1) Dlužné pojistné (§ 87) třeba zúročiti 5% za rok.

(2) Neprávem přijaté pojistné vrátí pojišťovna se čtyřprocentními úroky.

Vymáhání pojistného.

§ 94.

Pojistné i s úroky jest vymáhati exekucí soudní na základě výkazu obvodní úřadovny o nedoplatku pojistného.

Promlčení pojistného.

§ 95.

Právo pojišťovny vymáhati pojistné promlčuje se v šesti letech ode dne splatnosti (§ 87). Podal-li pojištěnec vědomě nesprávné oznámení (§§ 6 a násl.), nebo nepodal-li ho vůbec, aby zkrátil pojišťovnu o pojistné, promlčuje se nárok pojišťovny na vyměření pojistného v desíti letech.

§ 96.

Promlčení se přerušuje činem, jenž má za účel vymáhati pojistné, dověděla-li se o tomto činu povinná osoba; mimo to pak se přerušuje, případně staví podle ustanovení konkursního a vyrovnávacího řádu.

Oddíl druhý.

O hospodářství pojišťovny.

Uložení jmění.

§ 97.

(1) Jmění pojišťovny může býti použito pouze k účelům v tomto zákoně předepsaným nebo připuštěným.

(2) Pokud tento zákon nestanoví ničeho jiného, smí jmění býti ukládáno pouze:

a) v tuzemských cenných papírech, v nichž mohou být ukládány peníze sirotčí, nebo v zápůjčkách na takové papíry;

b) v investičních zápůjčkách státu, zemím, župám, okresům a obcím anebo v zápůjčkách jimi zaručených, zvláště v zápůjčkách ku zvelebení zemědělství, živností a obchodu;

c) v tuzemských hypotečních zápůjčkách, poživajících sirotčí jistoty;

d) v tuzemských peněžních ústavech, za jejichž veškeré závazky ručí stát, země, župy, okresy nebo obce;

e) v investičních zápůjčkách veřejnoprávním korporacím, které jsou oprávněny ukládati dávky.

(3) Z volného, t. j. trvale uložitelného jmění pojišťovny musí být alespoň 20% uloženo v československých státních papírech a 10% v jiných papírech, které určí ministr sociální péče v dohodě s ministrem financí.

(4) Peníze, které nutno mít pohotově pro běžné vydání, mohou být uloženy u důvěryhodných domácích úvěrních ústavů, zejména zemědělských a živnostenských.

(5) O ukládání jmění bude rozhodovati komise uvedená v § 18, odst. 3.

(6) Pojišťovna vypracuje směrnice pro ukládání jmění, jež vyžadují schválení ministra sociální péče v dohodě s ministrem financí, zemědělství, průmyslu, obchodu a živností.

§ 98.

(1) Pojišťovna může uložit nejvýše jednu třetinu z volného jmění v tuzemských nemovitostech, poskytujících výnos, nejsou-li zatíženy nad jednu třetinu tržní ceny, a v hypotečních zápůjčkách.

(2) Při trvalém ukládání volného jmění jest přihlížeti k tomu, aby bylo ukládáno v jednotlivých zemích (župách) a v ukládacích papírech jejich podle poměru pojistného, vybraného v posledním účetním roce obvodními úřadovými příslušného zemského (župního) obvodu k úhrnnému příjmu na pojistném v tomto účetním roce a v obdobném poměru ve prospěch účelů směřujících ke zvelebení zemědělství a živností.

§ 99.

Ministr sociální péče v dohodě s ministrem průmyslu, obchodu a živností a ministrem zemědělství může případ od případu povolit, aby nejvýše jedna čtvrtina volného jmění po-

jišťovny byla uložena i jiným způsobem, zejména k podpoře bytové péče a k vybudování sociálních a hospodářských zařízení, věnovaných výlučně nebo převážně pojištěncům.

§ 100.

Část volného jmění pojišťovny může dále se schválením ministra sociální péče být upotřebena k tomu, aby vedle léčebné péče ve smyslu § 84 byla v souhlase s ministrem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy prováděna nebo podporována všeobecná i zvláštní opatření, směřující k odvrácení předčasné invalidity pojištěnců a jejich rodinných příslušníků, k potírání lidových chorob (tuberkulózy, nervosy, pohlavních nemocí, alkoholismu, rakoviny a pod.) nebo k povznesení zdravotního stavu pojištěnců a jejich rodinných příslušníků. Schválení toto může být uděleno též pro paušální obnosy, jež nejvýše těmto účelům mohou být ročně věnovány.

§ 101.

Jmění pojišťovny musí být ukládáno alespoň tak, aby střední výnos odpovídal úrokové míře, již bylo použito za početní podklad tohoto zákona.

ČÁST PÁTÁ.

O ŘÍZENÍ A SOUDNICTVÍ POJIŠTOVACÍM.

O h l a š o v á n í n á r o k ů v.

§ 102.

Nároky na pojistné dávky podle tohoto zákona jest přihlásiti u příslušné obvodní úřadovny, která provede potřebné šetření a předloží žádost se svým dobrým zdáním a doklady pojišťovně; tato o žádosti rozhodne v komisi uvedené v § 18, odst. 3.

V ý m ě r y.

§ 103.

(1) Opatření a rozhodnutí pojišťovny určená zájemníkům (stranám) jest jim doručiti písemně výměrem.

(2) Na doručování výměrů jest užití obdobně předpisův o doručování v civilním řízení soudním. Jde-li o výměry, kterými jest rozhodováno o nárocích na pojistné dávky nebo o pojistné povinnosti, jest užití obdobně předpisův o doručování žalob.

(3) Výměr obsahujž také poučení o opravných prostředcích. Nesprávné poučení nemůže býti straně na újmu. Nebylo-li straně dáno poučení vůbec a výměru nebylo odporováno do šesti měsíců ode dne doručení, stává se výměr pravoplatným.

§ 104.

(1) Přiznala-li pojišťovna dávku pojistnou, je ve výměru uvést výši a výpočet dávky a dobu, ode kdy dávka byla přiznána.

(2) Zamítla-li pojišťovna nárok na dávky, byť i jen z části, jest rozhodnutí ve výměru odůvodniti.

§ 105.

Výměr, kterým byl přiznán, změněn nebo odňat důchod, jest doručiti také korporaci povinné k chudinskému zaopatření.

O p r a v n é p r o s t ř e d k y a l h ů t y.

§ 106.

Proti výměru pojišťovny jest možno podati žalobu v případech § 110 anebo si do něho stěžovati v případech § 121.

§ 107.

Žalobní nárok, jež jest uplatňovati u soudu (§ 110), zaniká, nebyla-li žaloba podána do šedesáti dnův ode dne doručení výměru, po případě ode dne, kdy strana zvěděla o vzniku nároku, ten den v to nepočítajíc.

§ 108.

Lhůtu podle tohoto zákona je považovati za zachování, bylo-li v ní podání prokazatelně odevzdáno poště nebo telegrafu. Neobsahuje-li však podání telegrafické všech náležitostí pro to které podání vyžadovaných, dlužno je doplniti do tří dnů řádným podáním písemným; nestane-li se tak, nepovažuje se lhůta podle tohoto zákona za zachování.

§ 109.

Navrácení v předešlý stav podle obdoby předpisů civilního řádu soudního jest přípustno, pokud zákon se zmeškáním lhůty nespojuje jako následek ztrátu práva.

R o z h o d o v á n í s o u d ů v.

§ 110.

(1) O žalobách

1. podaných proti výměru pojišťovny, jímž byl zcela nebo z části zamítnut nárok na dáv-

ku podle tohoto zákona, nebo jímž dávka byla nesprávně vyměřena, snížena neb odňata;

2. na náhradu podle tohoto zákona:

a) mezi pojišťovnou a těmi, kteří poskytli pojištění nebo jeho pozůstalým zaopatření chudinské,

b) mezi pojišťovnou a nositeli úrazového pojištění (zaopatření) dělnického, pensijního pojištění soukromých zaměstnanců, pojištění u báňských bratrských pokladen, pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, a územními svazky a korporacemi, jejichž zaměstnanci jsou vyloučeni z povinného pojištění invalidního a starobního podle § 6 zákona ze dne 9. října 1924 č. 221 Sb. z. a n.;

3. mezi zaměstnavateli podle § 124 odst. 3.,

rozhoduje předseda pojišťovacího soudu zřízeného podle zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. nebo jeho náměstek, příslušného podle posledního bydliště pojištěnce.

(2) Je-li rozhodnutí o nárocích uvedených v odst. 1. závislo na otázce, zdali určitá osoba byla podrobena povinnosti pojistné, jest pojišťovací soud vázán rozhodnutím správních úřadův o této otázce.

§ 111.

Žalobu je možno podati u pojišťovacího soudu písemně ve dvou vyhotoveních neb ústně. V tomto případě jest o žalobě učiniti zápis a vydati straně potvrzení.

§ 112.

(1) Na řízení u pojišťovacího soudu jest užiti obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení u okresních soudů mimo ustanovení o řízení ve věcech nepatrných. Jednati a rozhodovati lze i za nepřítomnosti řádně oběslených stran; rozsudku pro zmeškání nelze vynésti.

(2) V řízení před pojišťovacími soudy mohou se strany dáti zastupovati každou svépříspěvnou osobou, která je schopna před soudem jednati.

(3) O námitkách, že věc vůbec nepatří před pojišťovací soudy, že pojišťovací soud je nepřislušný, že o téže věci již pravoplatně rozhodnuto nebo zahájen spor, pojišťovací soud rozhodne usnesením, jemuž mohou strany odporovati stížností. Byla-li námitka odmítnuta, budiž ihned jednáno ve věci hlavní a rozhodnutí o námitce pojata do konečného

rozsudku. Rozhodnutí takového lze pak odporovati toliko ve spojení s odvoláním proti rozhodnutí o věci hlavní. O všech jiných námitkách budiž jednáno a rozhodnuto současně s věcí hlavní.

Opravné prostředky.

§ 113.

(1) Rozsudkům pojišťovacího soudu lze odporovati odvoláním, bylo-li řízení před pojišťovacím soudem vadné nebo rozsudek nezákonný. Usnesením a výrokem rozsudku o útratách, nebere-li se v odpor zároveň rozhodnutí ve věci hlavní, lze odporovati stížností.

(2) Odvolání je podati dvojmo u pojišťovacího soudu do šedesáti dnův ode dne, kdy rozsudek byl doručen, podáním, které musí býti podáno advokátem anebo úředníkem nositele pojištění.

(3) Předseda pojišťovacího soudu odmítne odvolání, bylo-li podáno opožděně nebo osobou k tomu neoprávněnou.

(4) Shledá-li předseda, že odvolání je formálně vadné, odstraní sám vady, je-li to možno, nebo vyzve k jich odstranění stranu, stanově k tomu krátkou neprodlužitelnou lhůtu s tím, že bude se míti za to, že strana upouští od odvolání, nebude-li v dané lhůtě vada odstraněna. Byla-li vada v dané lhůtě odstraněna, přihlíží se k odvolání tak, jakoby bylo podáno v den, kdy došlo po prvé.

(5) Proti rozhodnutím předsedovým, uvedeným v odstavcích 3. a 4., má strana právo stížnosti k vrchnímu pojišťovacímu soudu; stížnost jest podati u předsedy pojišťovacího soudu v neprodlužitelné lhůtě patnácti dnův ode dne, kdy bylo doručeno usnesení, písemně ve dvou vyhotoveních nebo ústně. V tomto případě jest o stížnosti učiniti zápis a vydati straně potvrzení.

(6) Předseda pojišťovacího soudu doručí jedno vyhotovení odvolání správně podaného druhé sporné straně a poučí ji, že může podati písemnou odpověď v patnácti dnech ode dne, kdy jí bylo odvolání doručeno.

(7) Jakmile odpověď došla nebo lhůta pro ni marně uplynula, předloží předseda pojišťovacího soudu spisy vrchnímu pojišťovacímu soudu.

(8) Ustanovení odstavce 2.—6. platí i o stížnostech s tou změnou, že stížnost je podati v jednom vyhotovení a odpůrce není třeba o ní zpravovati.

(9) V jednání před odvolacím soudem nesmějí býti vzneseny ani nový nárok, ani nová námitka, vyjma nároku na náhradu nákladův odvolacího řízení. Nové skutečnosti uváděti a nové průvody nabízet lze před odvolacím soudem jen, když strana beze svého zavinění nemohla je uplatniti před soudem pojišťovacím.

§ 114.

O odvoláních a stížnostech do rozhodnutí soudu pojišťovacího rozhoduje vrchní pojišťovací soud zřízený podle zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. v senátě tříčlenném, složeném ze soudců z povolání.

§ 115.

(1) Vrchní pojišťovací soud rozhoduje o odvolání zpravidla v zasedání neveřejném na základě spisů. Toliko v případech, kde pokládá předseda vrchního pojišťovacího soudu za nutno, aby jednání bylo doplněno, nařídí ústní jednání.

(2) K ústnímu jednání obešle předseda strany a zařídí vše potřebné, aby řízení pokud možno při jednom roku bylo skončeno. Strany musí býti při ústním jednání zastoupeny osobami znalými práv. Nedostaví-li se k ústnímu jednání obě strany nebo některá z nich, budiž jednáno a rozhodnuto v jejich nepřítomnosti.

(3) Bylo-li by provedení potřebných důkazů před vrchním pojišťovacím soudem spojeno s velmi značnými potížemi nebo nepoměrnými náklady, může vrchní pojišťovací soud dožádati za jejich provedení okresní soud, v jehož obvodu jest důkaz provésti.

§ 116.

(1) O odvolání rozhodne vrchní pojišťovací soud zpravidla rozsudkem. Bylo-li konáno ústní jednání, budiž rozsudek ústně prohlášen; stranám doručí se rozsudek vedle toho písemně.

(2) Trpí-li však řízení před soudem pojišťovacím takovými vadami, že není přezkoumání rozsudku na základě spisů možno, ani kdyby řízení bylo před vrchním pojišťovacím soudem doplněno, zruší vrchní pojišťovací soud rozsudek soudu pojišťovacího usnesením a vrátí věc pojišťovacímu soudu, aby tento doplnil řízení a znovu rozhodl.

(3) Shledá-li vrchní pojišťovací soud, že pojišťovací soud rozhodl o věci, která před pojišťovací soudy vůbec nepatří, nebo o níž bylo již pravoplatně rozhodnuto, nebo zahájen spor před jiným pojišťovacím soudem, zruší roz-

sudek usnesením a odmítne žalobu. Rozhodl-li však pojišťovací soud o věci, která patří před jiný pojišťovací soud, zruší vrchní pojišťovací soud rozhodnutí prvního soudu a odkáže věc příslušnému pojišťovacímu soudu, ale jen tehdy, trpí-li řízení před nepřislušným pojišťovacím soudem takovými vadami, že vrchní pojišťovací soud sám ve věci hlavní nemůže rozhodnouti.

(4) O stížnostech rozhoduje vrchní pojišťovací soud vždy v zasedání neveřejném na základě spisů. Vyhoví-li stížnosti, rozhodne sám, anebo není-li to možno, zruší rozhodnutí a vrátí věc pojišťovacímu soudu, aby tento znovu rozhodl.

§ 117.

Pokud není o řízení před vrchním pojišťovacím soudem jinak nařízeno, platí obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice.

§ 118.

Vrchní pojišťovací soud rozhoduje s konečnou platností.

§ 119.

Spisy pojišťovacích soudův a vrchního pojišťovacího soudu doručují se poštou podle ustanovení, platných pro doručování soudních spisů ve věcech civilních.

§ 120.

Pokud není jinak nařízeno, platí o soudech pojišťovacích a o vrchním pojišťovacím soudu a o řízení před nimi ustanovení zákona č. 221/1924 Sb. z. a n.

Rozhodování správních úřadů.

§ 121.

O stížnostech do výměrů pojišťovny (§ 103) náleží rozhodovati ministerstvu sociální péče, pokud rozhodování není přikázáno soudům. Stížnost jest podati do 15 dnů ode dne, kdy výměr je doručen.

ČÁST ŠESTÁ.

USTANOVENÍ ZÁVĚREČNÁ, TRESTNÍ, PŘECHODNÁ A PROVÁDĚCÍ.

Oddíl první.

Ustanovení závěrečná.

Přestup pojištěncův.

§ 122.

(1) Stane-li se pojištěnec, jenž nepožívá důchodu podle tohoto zákona, pojištěným podle

právních předpisův o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, jest pojišťovna povinna vydati Ústřední sociální pojišťovně převodní částku, která odpovídá získanému nároku pojištěncovu. Částka tato vypočítá se podle tabulky, která bude vydána nařízením.

(2) Totéž platí obdobně při přestupu pojištěnce do zaměstnání podléhajícího pojištění podle zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen a podle zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců.

§ 123.

(1) Stane-li se pojištěnou podle tohoto zákona osoba, která dříve byla pojištěna u Ústřední sociální pojišťovny, je tato pojišťovna povinna vydati nashromážděnou premiovou rezervu odpovídající získaným nárokům Pojišťovně osob samostatných. Tato jí použije k tomu, aby přestoupivšímu pojištěnci zkrátila čekací dobu a — byla-li tato úplně zrušena — zvýšila nároky na dávky podle tohoto zákona v míře, jež odpovídá převedené částce a sazbám podle § 71.

(2) To platí obdobně při přestupu pojištěnce ze zaměstnání podléhajícího pojištění podle zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen a podle zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců.

§ 124.

(1) Přestoupí-li pojištěnec nepožívající důchodu podle tohoto zákona, do zaměstnání u státu nebo jiného svazku územního (země, zemských župních svazů, žup, okresů, obcí) nebo korporací, prohlášených jim za rovnocenné ministerstvem sociální péče v dohodě s příslušným odborným ministerstvem, jakož i jejich ústavů a podniků — čítajíc v to i zaměstnance drah sloužících veřejné dopravě — jest — mimo případ uvedený v § 122 — Pojišťovna osob samostatných povinna vydati jeho novému zaměstnavateli převodní částku (§ 122). Nový zaměstnavatel musí pak použítí převedené částky ke zkrácení čekací doby, případně ke zvýšení nároků, jež jest jinak povinen pojištěnci poskytovat. Způsob použití její bude blíže upraven nařízením.

(2) Vystoupí-li zaměstnanec ze služeb uvedených v odst. 1., aniž byl dán na odpočinek s požitky zaopatřovacími, a stane-li se pojištěným podle tohoto zákona, jest dřívější jeho zaměstnavatel povinen vydati Pojišťovně osob samostatných převodní částku, jako by byl pojištěnec býval pojištěn u této poji-

štovny po celou dobu svého dosavadního zaměstnání, vyloučeného z povinnosti pojistné, nejdříve však od počátku působnosti tohoto zákona. Převedením uvedené částky zkrátí se čekací doba — a byla-li tato úplně zrušena — zvýší se nároky na dávky pojištění podle tohoto zákona v té míře, jež odpovídá převedené částce a sazbám podle § 71.

(3) Byl-li pojištěnec po dobu působení tohoto zákona zaměstnán v několika zaměstnáních, uvedených v odstavci 1. dříve, nežli se stal pojištěným podle tohoto zákona, přísluší povinnost vydání převodní částky podle předešlého odstavce poslednímu zaměstnavateli; tento může vyžadovati od ostatních zaměstnavatelů náhradu poměrného dílu převodní částky.

§ 125.

(1) Povinnost k vydání převodních částek (záložních podílů, premiových rezerv) podle §§ 122 až 124 odpadá, uplynulo-li ode dne vystoupení z činnosti dřívejší do dne vstupu do činnosti zakládající povinnost ke převodu více než 10 let. Doba, v níž pojištěnec požíval důchodu podle některého ze zákonů sociálně pojišťovacích, se do této desetileté lhůty nepočítá.

(2) Převodní částky dlužno vydati ve 4 týdnech ode dne, kdy bývalého nositele pojištění neb zaměstnavatele došlo vyzvání o převod; v téže době jest novému nositeli pojištění oznámiti všechny okolnosti rozhodné pro dosavadní pojištění a pro výpočet převodních částek. Částku, která má býti převedena, jest zúrokovati 5% ode dne přístupu k novému nositeli pojištění nebo vstupu do služeb nového zaměstnavatele.

Poměr k chudinství a ke třetím osobám.

§ 126.

(1) Pokud pojištěnec požívá dávek pojistných podle tohoto zákona anebo má na ně nárok, nemá nároku na zaopatření chudinské.

(2) Poskytla-li je však obec nebo jiná korporace nebo nadace, zavázaná zákonem nebo stanovami k chudinskému zaopatření přece, přejde nárok pojištěncův na pojistnou dávku až do výše poskytnuté chudinské podpory — a dosáhla-li podpora nároku nebo převýší-li jej, tedy cele — na obec, korporaci nebo nadaci, která pak je sama oprávněna vymáhati na pojišťovně nárok, jenž na ni přešel; musí však učiniti tak do tří měsícův ode dne, kdy podporu naposledy poskytla, jinak nárok na náhradu propadá.

(3) Poskytla-li pojišťovna pojištěnci dávky za dobu, za kterou jest povinna dáti náhradu podle předešlého odstavce, může si náhradu tu sčítovati na další dávky pojištěnci příslušející.

§ 127.

Nároky, které příslušejí pojištěncům proti jiným podpurným pokladnám, pojišťovnám a třetím osobám z téhož důvodu, z něhož jim vznikl nárok podle tohoto zákona, nejsou tímto zákonem dotčeny, pokud není jinak ustanoveno.

§ 128.

Poskytla-li však pojišťovna pojistnou dávku z důvodu, pro který má pojištěnec zákonný nárok na náhradu škody proti osobě třetí, přejde tento náhradní nárok pojištěncův až do výše poskytnuté dávky — a dosáhla-li dávka nároku nebo převýší-li jej, tedy cele — na pojišťovnu, jež pak sama jest oprávněna vymáhati na třetí osobě náhradu, která na ni přešla.

§ 129.

Byla-li invalidita způsobena podnikovým úrazem, pro nějž zraněný má nárok na náhradu proti nositeli úrazového pojištění (zaopatření) podle právních předpisův o úrazovém pojištění (zaopatření) dělníků, přejde tento nárok až do výše dávky, kterou pojišťovna je povinna poskytovat — a dosáhla-li dávka nároku nebo převýší-li jej, tedy cele — na pojišťovnu, která sama pak jest oprávněna vymáhati na nositeli úrazového pojištění (zaopatření) nárok, jenž na ni přešel.

Mimořádné způsoby pojištění.

a) Pojištění cizinců.

§ 130.

Nařízením může býti upraveno jinak pojištění cizozemců, přihlížejíc zejména k tomu, zdali jejich domácí státy nakládají se zdejšími příslušníky při provádění sociálního pojištění stejně jako s vlastními občany.

b) Pojištění dobrovolné.

§ 131.

(1) Kdo přestal vykonávati činnost podrobenou pojištění podle tohoto zákona, aniž přestoupil k zaměstnání uvedenému v §§ 122 až 124, má, nenastal-li pojistný případ podle tohoto zákona, anebo nenastala-li povinnost vydati převodní částku podle §§ 122 až 124, právo pokračovati dobrovolně v pojištění, byl-li

aspoň tři měsíce povinně pojištěn a zdržuje-li se nadále v obvodě republiky Československé.

(2) Pojištění toto počíná dnem, kdy pojišťovny došlo oznámení, že dosavadní pojištěnec chce býti dobrovolně pojištěn anebo kdy jí došlo pojistné. To se musí však státi do tří měsíců ode dne, kdy pojištěnec byl ohlášen z povinného pojištění.

(3) Pojištění toto zaniká, nebylo-li zapláceno pojistné za dva měsíce.

(4) V případě zániku pojištění má vystouplivší pojištěnec právo nejpozději v šesti měsících ode dne zániku pojištění požadovati vyplacení 80% přírůstku převodní částky vzniklého z dobrovolného pojištění, nedošlo-li ke přiznání dávky podle tohoto zákona. Tento nárok přechází na dědice v případě úmrtí pojištěncova. Vyplacením této částky ruší se příspěvková doba, získaná dobrovolným pojištěním.

c) Pojištění vojínů.

§ 132.

(1) Za dobu zákonitě presenční služby osob uvedených v § 2, odst. 2., zaplatí pojistné stát na základě výkazů každoročně předkládaných ministerstvem Národní obrany pojišťovně.

(2) Na tyto osoby nevztahují se ustanovení tohoto zákona o přihláškách, odhláškách a oznámeních.

Úlevy finanční.

§ 133.

(1) Všechna jednání a listiny, jichž je třeba k založení, upravení a projednání právních poměrů mezi pojišťovnou s jedné a úřady a pojištěnci s druhé strany, pak řízení v pojišťovacím soudnictví a knihy a zápisy pojišťovny jsou prosty kolkův a poplatků. Movité jmění pojišťovny jest osvobozeno od poplatkového ekvivalentu; v příčině nemovitého jmění platí pak úlevy na poplatkovém ekvivalentu potud, pokud jsou stanoveny pro spolky zakládající se na zásadě vzájemnosti, jichž úkolem je pojišťovati nemocenské, pense invalidní, starobní, vdovské a sirotčí pro dělníky, pomocníky a učedníky.

(2) Pojišťovna osob samostatných a fondy jí spravované jsou osvobozeny od daně výdělkové podle druhé hlavy zákona ze dne 25. října 1896, č. 220 ř. z. (na Slovensku a Podkarpatské Rusi od daně zárobkové podniků

veřejně účtujících), jakož i od daně rentové (včetně rentové daně podle zákonů ze dne 27. května 1919, č. 292 Sb. z. a n., a ze dne 8. dubna 1920, č. 250 Sb. z. a n.), na Slovensku a Podkarpatské Rusi od daně kapitálové a rentové.

(3) Dávky a důchody založené na tomto zákoně nejsou podrobeny dani rentové (dani kapitálové a rentové).

(4) Budovy, pokud slouží trvale a skutečně účelům v tomto zákoně vyčleněným a nejsou k tomu pronajaty, jsou z domovní daně vyňaty; tato výhoda vztahuje se též na služební byty zaměstnanců v těchto budovách, pokud jsou ve spojitosti s účely, které vynětí z daně odůvodňují, v míře, jaké tato spojitost vyžaduje.

Spolupůsobení úřadův a pojišťovacích ústavů.

§ 134.

Úřady, soudy a veřejné instituce i korporace jsou povinny vyhověti žádostem, jež Pojišťovna osob samostatných na ně vznese, podporovati ji i jinak všemožně a podávati jí sdělení důležitá pro provádění pojištění a její správu.

R ů z n é.

§ 135.

Požitek dávek podle tohoto zákona nemá následků požívání podpory chudinské.

§ 136.

(1) Zařízení, která mají za účel podporovati osoby, uvedené v § 2 v případě nemoci, invalidity nebo stáří, nebo jejich vdovy a sirotky, bez ohledu na to, v jaké právní formě jsou zřízena, podrobují se doзору ministra sociální péče, pokud nepodléhají již podle zvláštních právních předpisů doзору jiných odborných ministerstev nebo jim podřízených úřadů.

(2) V případech posléz uvedených jsou představitelé těchto zařízení, pokud se nejedná o nadace a spolky podle všeobecných norem spolčovacích, povinni předkládati každoročně ministerstvu sociální péče a ministerstvu průmyslu, obchodu a živností, pokud se týče ministerstvu zemědělství výkaz o stavu jmění, případně k vyzvání provozovací účet a výkazy o pohybu účastníků.

§ 137.

Mezinárodními smlouvami o úpravě vzájemných poměrů na poli sociálního pojištění mohou být sjednány úchytky od ustanovení tohoto zákona, pokud jde o osoby podrobené povinnosti pojistné, o výši pojistných dávek a pojistné, jakož i o způsob řízení.

Oddíl druhý.

Ustanovení trestní.

§ 138.

Přestupku se dopustí, pokud čin není přísněji trestný:

a) pojištěnec, jenž nevyhoví včas bez náležité omluvy povinnosti ohlašovací, nařízené tímto zákonem; oznámení podané u nepřislušné úřadovny není přestupkem,

b) kdo sjednal s pojištěncem smlouvu, kterou práva vyplývající pro pojištěnce z tohoto zákona mají být omezena nebo zkrácena,

c) kdo v řízení o přiznání pojistné dávky udá něco, o čem ví nebo při obvyklé péči může vědět, že není pravdivo,

d) kdo docílí pojistné dávky simulací.

§ 139.

(1) Přestupky podle § 138 se trestají podle zavinění a podle výše způsobené škody peněžitou pokutou až do pěti tisíc Kč, v případě nedobytnosti vězením (uzamčením) až do jednoho měsíce.

(2) Peněžitě pokuty plynou do pokladny pojišťovny, jež jich použije k mimořádným podporám pojištěnců.

§ 140.

(1) Přestupky tohoto zákona trestají politické (policejní) úřady (administrativní policejní vrchnosti) první stolice.

(2) Z nálezu lze se odvolat do patnácti dnů; o odvolání rozhodují politické úřady (administrativní policejní vrchnosti) druhé stolice s platností konečnou.

§ 141.

Trestnost přestupku podle § 138 pomíjí:

a) odčinil-li pachatel trestnou závalu dříve, nežli se dověděl, že proti němu bylo zavedeno trestní řízení,

b) promlčením.

§ 142.

(1) Přestupky podle § 138 promlčují se, nebylo-li zavedeno trestní řízení proti pachateli, v šesti měsících ode dne, kdy trestní činnost byla ukončena.

(2) Uložený trest se promlčuje ve třech letech ode dne, kdy nález nabyl právní moci; promlčení se staví na dobu, po kterou byl povolán odklad k zaplacení pokuty, případně výkonu jiného trestu.

Oddíl třetí.

Ustanovení přechodná.

§ 143.

První výbor pojišťovny (§ 13) jmenuje vláda, přihlížejíc k ustanovení § 15. Výbor ten zůstane v úřadě až do doby, kdy se ujme úřadu výbor vyšší z prvních řádných voleb.

§ 144.

První jednací řád pojišťovny (§ 19) vydá ministr sociální péče v dohodě s ministrem průmyslu, obchodu a živností a ministrem zemědělství.

§ 145.

(1) Ministr sociální péče v dohodě s ministrem průmyslu, obchodu a živností a ministrem zemědělství se zmocňuje, aby jmenoval přípravný sbor, jenž by provedl práce potřebné k tomu, aby s prováděním ustanovení zákona mohlo být započato v den uvedený v § 148.

(2) Náklady spojené s počátečním zařízením a působením pojišťovny hrazeny budou zálohou státu.

(3) Záloha tato bude vrácena bez úroků z pojistného, jež dojde v prvních třech letech působnosti zákona.

§ 146.

(1) Kdo jest podroben pojištění v den, kdy tento zákon nabude účinnosti, jest povinen přihlásiti se u příslušné obvodní úřadovny v době 6 týdnů.

(2) Tento pojištěnec není povinen oznamovati, kdy započal se samostatnou činností výdělečnou.

§ 147.

Osoby zaměstnané v pojistně-matematické kanceláři, zřízené při ministerstvu sociální péče pro přípravu zákona o sociálním pojištění, mají právo požadovati, aby byly přijaty za úředníky pojišťovny, přihlásili se do tří měsíců ode dne, kdy ustanovení tohoto zákona nabudou účinnosti.

Oddíl čtvrtý.

Počátek působnosti a prováděcí klausule.

§ 148.

(1) Ustanovení § 145 nabude účinnosti dnem vyhlášení.

(2) Den, kdy ostatní ustanovení tohoto zákona nabudou účinnosti, bude stanoven vládním nařízením.

(3) Zákon ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. nabude účinnosti dnem 1. července 1926 mimo § 168.

(4) Ustanovení § 287, odst. 2., zákona uvedeného v předešlém odstavci se zrušuje.

§ 149.

Ministru sociální péče se ukládá, aby tento zákon provedl, dohodna se se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Švehla v. r.

Dr. Winter v. r.

149.

Vládní nařízení
ze dne 18. června 1925
o rozšíření obvodu živnostenského soudu
v Brně.

Vláda republiky československé nařizuje podle § 2 zákona ze dne 27. listopadu 1896,

č. 218 ř. z., o zavedení živnostenských soudů a o soudnictví ve sporech ze živnostenského poměru pracovního, učednického a námezdního:

§ 1.

Obvod živnostenského soudu v Brně — stanovený v § 2 nařízení ministra spravedlnosti ze dne 26. dubna 1898, č. 59 ř. z., o zřízení živnostenského soudu v Brně — rozšiřuje se na katastrální obvody bývalých samostatných obcí Kohoutovic, Komína, Lískovce (Starého i Nového), Medlánek, Řečkovice, Slatiny, Tuřan a Brněnských Ivanovic, jež byly podle zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 213 Sb. z. a n., o sloučení sousedních obcí s Brnem, sloučeny se zemským hlavním městem Brnem v jednu obec.

§ 2.

Nařízení toto nabývá účinnosti od prvního dne měsíce následujícího po vyhlášení. Jeho provedením pověřuje se ministr spravedlnosti v dohodě s ministry vnitra a průmyslu, obchodu a živností.

Švehla v. r.

Dr. Beneš v. r.

Malypetr v. r.

Bečka v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Novák v. r.

Stříbrný v. r.

Dr. Winter v. r.

Šrámek v. r.

Dr. Franke v. r.

Dr. Kállay v. r.

Dr. Markovič v. r.